

ГЛУХИЙ Андрій,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
спеціальність С 7 Журналістика,

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник –

доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри журналістики
Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

Наталія ПОПЛАВСЬКА

РЕГІОНАЛЬНІ МЕДІА В УМОВАХ ЗАКОНУ УКРАЇНИ

«ПРО МЕДІА»

Функціонування сучасного інформаційного простору України характеризується серйозними трансформаційними процесами, зумовленими багатьма факторами, зокрема, як цифровізацією комунікацій, так і нормативно-правовими змінами у сфері медіа. Прийняття Закону України «Про медіа» стало одним із важливих кроків у взаємобутті національного законодавства з європейськими стандартами. Прикладом такого поєднання може бути Директива ЄС про аудіовізуальні медіапослуги. У цьому контексті особливої уваги потребують регіональні медіа, які виконують важливу соціальну функцію, забезпечують локальні інформаційні потреби, формують регіональну ідентичність та підтримують громадянське суспільство. На думку дослідників О. Мітчук та А. Матвійчука «Регіональні медіа є головним джерелом інформації про події, що відбуваються безпосередньо в населених пунктах та громадах. Ключовою та першочерговою функцією регіональних медіа під час війни є інформаційнокомунікаційна. В умовах обмеженого доступу та браку інформації і з метою швидкого реагування на локальні події, саме місцеві медіа стають основним каналом донесення оперативної та перевіреної інформації до населення» [3, с. 281]. Водночас нові регуляторні вимоги створюють як можливості для розвитку, так і низку викликів для їх функціонування.

Метою нашого дослідження є аналіз функціонування регіональних медіа в умовах дії Закону України «Про медіа», а також виявлення ключових тенденцій, проблем і перспектив їх розвитку. Для досягнення поставленої мети нами визначено такі завдання: – проаналізувати основні положення Закону України «Про медіа» у контексті діяльності регіональних медіа; –

з'ясувати специфіку трансформацій регіонального медійного середовища; – окреслити ключові виклики, з якими стикаються локальні медіа.

Беручи до аналізу Закон України «Про медіа» можемо констатувати той факт, що він запроваджує нову модель регулювання інформаційної сфери, яка ґрунтується на принципах прозорості, відповідальності та технологічної нейтральності. Однією з принципових новацій є розширення сфери регулювання, яка охоплює не лише традиційні аудіовізуальні медіа, але й онлайн-платформи, що безпосередньо впливає на діяльність регіональних медіа, значна частина яких активно функціонує в цифровому середовищі. Як зауважує науковець М. Савенко «Закон став серйозним викликом для всієї медіаспільноти України, адже мав поєднати різновекторні завдання – адаптувати Директиву ЄС про аудіовізуальні послуги; створити рівні умови для гравців ринку; врахувати інтереси цього ринку, які не завжди відповідають духу й букві європейської Директиви; переглянути повноваження регулятора в особі Національної ради з питань телебачення й радіо-мовлення (Нацрада) згідно з новими умовами, які склалися в медіа-сфері» [4, с. 59].

Будь яка функціональна приналежність супроводжується структурним виміром регіональних медіа, де вони зазнають змін, які пов'язані із переходом від класичних моделей мовлення до мультиплатформних форматів. Закон стимулює легалізацію онлайн-медіа через механізми добровільної реєстрації, що, з одного боку, сприяє підвищенню їхньої інституційної легітимності, а з іншого – створює додаткове адміністративне навантаження. Водночас запровадження єдиних стандартів щодо контенту, зокрема вимог до достовірності інформації, захисту прав людини та недопущення мови ворожнечі, актуалізує питання професійних стандартів у регіональній журналістиці.

В умовах обмежених фінансових ресурсів та високої конкуренції з боку національних платформ нові регуляторні вимоги можуть ускладнювати їх діяльність. Особливої уваги заслуговує проблема економічної стійкості регіональних медіа. Разом із тим законодавство відкриває можливості для розвитку через механізми підтримки суспільно важливого контенту, прозорість медіавласності та сприяння конкуренції.

Закон України «Про медіа» передбачає підвищення рівня контролю за дотриманням стандартів, що реалізується через повноваження Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. Важливим аспектом функціонування є питання редакційної незалежності. Для регіональних медіа супроводжується необхідністю балансування між дотриманням регуляторних

норм і збереженням автономії редакційної політики. У цьому контексті актуалізується проблема впливу місцевих політичних та економічних акторів на медіа.

Цифровізація також виступає важливим фактором трансформації. Регіональні медіа активно інтегрують соціальні мережі, мультимедійні формати та інструменти інтерактивної комунікації. Законодавчі зміни стимулюють підвищення якості цифрового контенту, проте водночас вимагають додаткових ресурсів для технічної модернізації та професійної підготовки кадрів.

В умовах воєнного стану функціональна роль регіональних медіа суттєво зростає, оскільки вони забезпечують оперативне інформування населення, протидію дезінформації та підтримку соціальної згуртованості. Закон «Про медіа» у цьому контексті виконує не лише регуляторну, але й безпекову функцію, визначаючи механізми реагування на інформаційні загрози.

Регіональні медіа в умовах дії Закону України «Про медіа» перебувають у стані складної адаптації до нових нормативно-правових і технологічних реалій. Запроваджені законодавчі зміни сприяють підвищенню прозорості, стандартизації та інтеграції українського медіапростору до європейського контексту, водночас створюючи додаткові виклики для локальних медіаорганізацій.

Нове законодавство відкриває перспективи для розвитку через легалізацію онлайн-медіа, підвищення довіри аудиторії та розширення можливостей участі у формуванні локального публічного дискурсу.

Ефективне функціонування регіональних медіа в сучасних умовах залежить від їх здатності до інституційної адаптації, впровадження інноваційних практик та дотримання високих професійних стандартів, що в сукупності забезпечує їхню стійкість і конкурентоспроможність у національному та глобальному інформаційному просторі.

Список використаної літератури

1. Красноступ Г. М. Саморегулювання у сфері медіа: правові аспекти. *Інформація і право*. 2024. № 2 (49). С. 33–42.
2. Марченко Я. Діяльність медіа в умовах воєнного стану в Україні: політико-правове регулювання. *Політика та право в умовах дії воєнного стану : зб. матеріалів Міжнар. наук. конф.* (м. Київ, 2024 р.). Київ, 2024. С. 116. URL: <https://surl.li/gvoycg> (дата звернення: 23.03.2026).
3. Мітчук О., Матвійчук А. Функціональні характеристики регіональних медіа під час війни (на прикладі Рівненської області). *Вчені*

записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2025. Т. 36 (75), № 4. С. 125–137.

4. Савенко О. Закон України «Про медіа»: історія ухвалення, позитиви, недоліки, перестороги. *Український інформаційний простір. 2023. № 2 (12). С. 55–70.*

5. Тимошик М. Як звільнити журналістську освіту з пут теорій масової комунікації: до проблеми викладання фахових дисциплін на факультетах журналістики українських університетів. *Український інформаційний простір. 2021. № 1 (7). С. 31–68.*